

REINHARD BENDIX

MAX WEBER: HOSPODÁRSTVO A SPOLOČNOSŤ

American Sociological Review, Vol. 34, č. 4, august 1969

Známy nemecký sociológ pred niekoľkými rokmi tvrdil študentom, že ak chcú študovať Maxa Webera, najlepšie bude odcestovať do Spojených štátov. Či už to znie tajnostkársky alebo prehnane, vypovedá to o jednom aspekte kultúrnych vzťahov medzi týmito dvoma krajinami, ktorých ďalším impozantným prejavom je toto prvé úplné anglické vydanie Weberovho diela *Hospodárstvo a spoločnosť*. Kultúrny prenos je mnohotvárnym procesom. V prípade nemeckej a americkej sociológie zaznamenal tento proces významný posun kontextu a významu pri striedaní generácií učencov.

Pre nemeckých učencov bola Weberova kniha v dvadsiatych rokoch viac-menej ťažkopádny dokument historickej sociológie v duchu tradície historizmu a klasického vzdelania 19. storočia, dosť vzdialeným naliehavým záležitostiam. Vtedajšie weberovské diskusie sa zaoberali najmä jeho metodologickými esejami a tézou *Protestantskej etiky*, no hlavné Weberovo dielo - aj keď posmrtné a torzovité - ponechávali bokom. Po 2. svetovej vojne sa atmosféra v Nemecku celkom zmenila. Hoci sa o Weberovi ešte stále diskutuje, zvýšená pozornosť sa zamerala na jeho politické spisy. Na heidelberskom stretnutí Nemeckej sociologickej spoločnosti (1964), príznačne venovanom storočnici Weberovho narodenia, bol najvýznamnejšou zmienkou o *Hospodárstve a spoločnosti* útok Herberta Marcuseho na „buržoázny racionalizmus“ stelesnený vo Weberových definíciách. Okrem oživenia ľavicového hegelianizmu prispel tento útok k iracionalistickému smerovaniu povojnového Nemecka tým, že kritizoval Webera za to, že dopomohol k iracionalistickému smerovaniu Weimarskej republiky. V takomto ovzduší nebolo možné dúfať vo vedeckú recepciu Weberovho diela. Lenže generácia mladších nemeckých sociológov začala skúmať možnosť prispôsobenia a rozvíjania niektorých tém americkej sociológie. Najvýraznejšie sú v tomto ohľade dve témy, po prvé kritické vyrovnávanie sa s funkcionalizmom (Dahrendorf) a po druhé veľmi sofistikované a kritické zhodnotenie interakcionizmu (Habermas) - takže ide vlastne o prevrátenie chronologického poradia týchto „škôl“ v samotnej americkej sociológii. V tomto kontexte sa môže Weberovo dielo zdať

REINHARD BENDIX MAX WEBER: ECONOMY AND SOCIETY

American Sociological Review, Vol. 34, No. 4, August 1969

Some years ago a well-known German sociologist advised a student that for studies of Max Webber it would be best to go to the United States. Apocryphal and exaggerated or not, the story, illustrates an aspect of cultural relations between the two countries, of which this first complete English edition of *Wirtschaft und Gesellschaft* is a further, impressive manifestation. Cultural transmission is a multifaceted process. In the case of German and American sociology that process involves significant shifts of context and meaning as one generation of scholars succeeds another.

For German scholars in the 1920's *Wirtschaft und Gessellschaft* was a more or less unwieldy document of historical sociology, indebted to the 19th-century tradition of historicism and classical learning, and rather unrelated to the concerns of the day. The Weberian discussion of that time was concerned primarily with his methodological essays and the *Protestant Ethic* thesis, but left his major - if posthumous and fragmentary-work to one side. Since World War II the setting in Germany has shifted completely. To the extent that Webber is still discussed, his political writings and the possible political implications of his scholarly work have become the focus of attention. At the Heidelberg meetings of the German Sociological Association (1964), ostensibly dedicated to the Centenary of Weber's birth, the most prominent reference to *Wirtschaft und Gesellschaft* was an attack by Herbert Marcuse on the "bourgeois rationalism" embodied in Weber's definitions. Part of a Left Hegelian revival, this attack contributed to the irrationalist tendencies of post-war Germany by criticizing Webber for having contributed to the irrationalist tendencies of the Weimar Republic.

In that setting one had no reason to hope for a scholarly reception of Weber's work. Meanwhile, a generation of younger German sociologists has been preoccupied with assimilating and developing certain themes of American sociology. Most conspicuous in this respect, if two themes may be singled out, are first, the critical encounter with functionalism (Dahrendorf), and second, a highly sophisticated and critical appraisal of social interactionism (Habermas)-thus reversing - the chronological order of these "schools" in American sociology itself. In that context Weber's work may well appear irrelevant. Its critique of functionalism uses the interactionist model for purposes of comparative study, not for example as a basis of socio-linguistic analysis.

irrelevantné. Jeho kritika funkcionalizmu používa interakcionistický model ako komparatívnu štúdiu a nie ako základ sociolingvistickej analýzy.

Terajšie publikovanie úplného anglického vydania Weberovho najsystematickejšieho diela možno teda pokladať za vyvrcholenie kultúrneho prenosu do amerického prostredia. Po Frankovom Knightovom preklade *Všeobecných dejín ekonómie* v roku 1927 a Talcottovom Parsonsovom preklade *Protestantskej etiky* v roku 1930 nasledovali po 2. svetovej vojne ďalšie. Preklady samy osebe však nie sú indexom kultúrnej recepcie a asimilácie. Z viacerých náznakov možno usudzovať, že pochopenie Weberovho diela často utrpelo torzovitými prekladmi, neznalosťou iných jazykov a rozšírenou slabosťou citovať „slávnú autoritu“. Takže úplné anglické vydanie, ktoré pripravili profesori Roth a Wittich, tieto nedostatky vo veľkej miere kompenzuje. Určite poslúži pri štúdiu aj ako príručka pre všetkých, ktorí sa zaujímajú o historickú sociológiu a komparatívne štúdium.

Záujem o Weberovo dielo rástol v posledných rokoch úmerne tomu, ako sa zvyšoval záujem amerických vedcov o problémy ekonomického a politického rozvoja v rôznych častiach sveta. To bola vlastne hlavná téma knihy *Hospodárstvo a spoločnosť*. Je iróniou intelektuálnej histórie, že takéto dielo sa objavilo vo wilhelmovskom Nemecku, ktoré oneskorene dospelo k národnému zjednoteniu a imperiálnej expanzii. Inou iróniou je, že najprominentnejšou teóriou americkej sociológie päťdesiatych rokov bol názor, že spoločnosť je sebestačný celok - práve v dobe, keď si Američania nefahko uvedomovali svoje postavenie svetovej veľmoci. Weberove náhľady boli inšpirované kritickými reflexiami nemeckého historizmu a Bismarckovej mocenskej politiky. Odtiaľ vedie ešte ďaleká cesta k morálnym a intelektuálnym problémom, ktoré spôsobuje zrážka amerického puritánstva a západná expanzia v jej poslednej fáze. Ďalšou iróniou bude, ak toto úplné anglické vydanie nakoniec príspeje k morálnemu a intelektuálnemu uvedomeniu si hrádzí a obmedzení moci, ktoré doteraz znemožňuje moralistický optimizmus, charakteristický pre americký akademický liberalizmus.

Keď si uvedomíme toto pozadie, môžeme Weberovo veľké torzo dôkladne študovať - hoci iba sotva bude „knihou na jedno prečítanie“. Dvaja vydavatelia a prekladatelia istotne zvýšili intelektuálnu prístupnosť diela tým, že preložili aj tú časť - asi tretinu -, ktorá ešte nikdy nebola preložená a starostlivo opravili a čiastočne nahradili predošlé preklady. Okrem toho poskytli bibliografické informácie, preverili a komentovali mnohé Weberove historické odkazy a na záver doplnili rozsiahly vecný register. Výsledkom je to, že tieto zväzky objasňujú množstvo temných miest v pôvodnom texte a predstavujú dielo,

The present publication of a complete English edition of Weber's most systematic work may, therefore, represent the culmination of cultural transmission to the American setting. Frank Knight's translation of *General Economic History* in 1927 and Talcott Parson's translation of the *Protestant Ethic* in 1930 initiated a succession of translations published in the years following World War II. Translations by themselves are not an index of cultural reception and assimilation, however. There are many indications that the understanding of Weber's work has often suffered as a result of fragmentary translations, monolingual scholarship, and the widespread weakness for quotations from "illustrious authority." Now, the full English edition that Professors Roth and Wittich have made available provides a greatly needed corrective. It will be a study-guide and compendium for years to come for all those interested in historical sociology and comparative study.

Interest in Weber's work has grown steadily in recent years in response to the widening concern of American scholars with problems of economic and political development in different parts of the world. After all, this was the master-theme of *Economy and Society*. It is an irony of intellectual history that such a work was conceived in Wilhelminian Germany, a latecomer to national unification and imperial expansion. Another such irony is that the most prominent theory of American sociology in the 1950's was a view of society as a self-contained whole-just at a time when Americans became uneasily aware of their position as a world power. Weber's insights were inspired by critical reflections on the twin legacies of German historicism and the power-politics of the Bismarck area. From there it is a long way to the moral and intellectual problems posed by the encounter between American Puritanism and the intractable legacies of Western expansion in its declining phase. It will be a further irony if this complete English edition in the end contributes to a moral and intellectual awareness of the burdens and limitations of power, which till now has been largely blotted out by the moralistic optimism so characteristic of American academic liberalism.

With this background in mind, it should be possible to study this great torso thoroughly - though it is hardly a "book to be read." Certainly, the two editors and translators have greatly increased the intellectual accessibility of the work by closing the substantial translation gaps-about one third of the work - and by carefully correcting, and partially substituting for, previous translations. In addition they have provided bibliographical information, checked and commented on Weber's many historical references, and last but not least provided t superb sub-

ktoré môže študovať seriózný študent a vedec. Roth vo svojom komentári uvádza, že spolu s druhým vydavateľom sa rozhodli zrušiť mnohé Weberove kurzívy, citačné a typografické značky, ktorými zdôrazňoval niektoré veci, pretože ich zachovanie by bolo iba manierizmom učeneckej opatrnosti, ktorý by veci skôr zastieral ako uľahčoval komunikáciu s čitateľom. Dalo by sa povedať, že takýmto doplnením úvodzoviek pôvodného textu sprístupnili dielo aj inému čitateľovi ako nemeckému učencovi, ktorý komunikuje so seberovnými a jeho temné miesta sú akými rozpoznávacím testom, že sme medzi svojimi. Vo Weberovom prípade bol takýto spôsob pravdepodobne ukážkou veľmi nadaného, no zaneprázdneného človeka, ktorý pod tlakom množstva faktov nemá čas hľadať spôsob, ako svoje myšlienky vyjadriť jednoduchšie. V každom prípade môžeme byť Rothovi a Wittichovi iba poďační, že sa podujali na túto dodatočnú a časovo náročnú úlohu - celé vydanie sa spracovávalo štyri až päť rokov.

Ak mám komentovať výsledok ich práce, začnem niektorými technickými podrobnosťami a potom spomeniem stručný prehľad hlavných miest, ktoré toto nové vydanie objasňuje. Roth a Wittich nám poskytli detailný a starostlivo revidovaný koncept diela. Nebolo to jednoduché, pretože pôvodní vydavatelia (Marianne Weber a Melchior Palyi) pracovali s konceptmi, ku ktorým pripojili vlastné podnadvisy, Talcott Parsons ich preložil, nemecký vydavateľ (Johannes Winckelmann) sa pokúsil obnoviť pôvodnú Weberovu verziu a tú teraz Roth a Wittich obnovili opäť v angličtine. Preklad na to poskytol dobrú príležitosť. Keďže doslovné preklady sú zlé, očakávajú sa niektoré opodstatnené zmeny a tie aj vydavatelia veľmi výhodne uskutočnili. Uvedieme jednoduchý príklad: Weberova hlavná diskusia o ovládaní sa obmedzila na legitímne ovládanie, kým „nelegitímne ovládanie“ bolo spracované v kapitole „Mesto“. Nový náčrt lepšie poukazuje na to, kde sa dajú nájsť obe diskusie, aj keď k nim bolo treba pridať mnohé podnadvisy. Možno najvýznamnejšou zmenou sú nové názvy kapitol I-VI v Druhej časti, kde vydavatelia zápasili s terminológiou (*Vergemeinschaft*, *Vergesellschaftung*), ktorú Weber prevzal od Toenniesa, no pôvodní vydavatelia ju pridali ako podnadvisy. Termín „spoločenstvo“ (*group*) je teda adekvátnym prekladom *Vergemeinschaftung* a koncept sa stal zrozumiteľnejším ako pôvodný text. Tretím príkladom vydavateľskej voľnosti je preklad *herrschaftsfremde Verbandsverwaltung* ako „priama demokracia“. Na prvý pohľad sa to zdá byť príliš voľné, najmä spolu s druhou časťou názvu, *Repräsentantenverwaltung*, ktorá je preložená ako „správa pomocou zástupcov“. Verím však, že podrobné preskúmanie textu ukáže, že tieto preklady zodpovedajú pôvodnému zámeru a adekvátne vy-

ject-matter index. As a result, these volumes clear up many obscurities in the original text and constitute a work to be studied by the serious student and scholar. Roth comments that he and his coeditor decided to abandon many of Weber's italics, quotation marks, and various other printing devices by which he differentiated his emphases, since these had become a mannerism of scholarly caution that obscured rather than aided communication with the reader. He might have added that by supplying information where only hints existed in the original text, they also undid the presumption of the German Gelehrte, who only communicates with his peers and whose very obscurities are a titillating test for the cognoscenti. Probably, in Weber's case, that manner was more the shorthand of a greatly gifted but driven man who, under the pressure of assimilating mountainous evidence, did not take the time needed to search for an easier presentation of his ideas. At any rate, we can only be grateful to Roth and Wittich for having undertaken this additional and time-consuming task; the whole edition was four to five years in the making.

In commenting on the result of their work I shall first refer to some technical particulars and then turn to a brief assessment of major points brought out by this new edition. Roth and Wittich have provided us with a detailed and carefully revised outline of the work. This has always been a point of difficulty, since the original editors (Marianne Weber and Melchior Palyi) worked from tentative outlines and added subheadings of their own. Talcott Parsons translated these, the German editor (Johannes Winckelmann) then tried to restore Weber's original version, and now Roth and Wittich have redone it once again. Translation here provided a positive opportunity. Since literal translations are bad, some judicious modifications are expected, and these have been employed to very good advantage. To take a simple example: Weber's main discussion of domination was confined to legitimate domination, while "non-legitimate domination" was taken up in the chapter on "The City." The new outline most helpfully shows where the two discussions can be found, even though many subtitles bad to be added. Perhaps a more significant modification are the new titles for chapters I-VI of Part Two, where the editors have dispensed with a terminology (*Vergemeinschaftung*, *Vergesellschaftung*) adapted by Weber from Toennies, but added as subheadings by the first editors. The term "group" is indeed an appropriate translation of *Vergemeinschaftung* and the outline has become clearer as a result. A third example of still further editorial freedom is the translation of *herrschaftsfremde Verbandsverwaltung* as "Direct Democracy." At first glance this seems too free, especially when the

stihujú text, ku ktorému sa vzťahujú a teda vylepšujú originál. Tieto zásahy zároveň umožňujú, že by si niekto mohol želať odlišné riešenie. Prvá časť kapitoly o sociológii náboženstva bola rôzne nazývaná *Die Entstehung der Religion* (pravdepodobne prvými vydavateľmi), „Vznik náboženstiev“ (Ephraimom Fischhoffom) a „Pôvod náboženstiev“ (súčasnými vydavateľmi). Všetky tieto podnadpisy sú máťúce, pretože Weber sa explicitne zameriava na „podmienky a účinky náboženského konania“ (II, s. 399). Najlepším riešením by boli „zdroje náboženského konania“. Väčšina Rothových a Wittichových zmien však vzišla zo starostlivého posúdenia a sú veľmi vítané. Teraz niekoľko hlavných bodov.

1. Pojmy „byrokracia“ a „charizma“ sa v súčasných sociálnych vedách stotožňujú s dielom Maxa Webera. Doteraz sa o týchto pojmoch diskutovalo väčšinou nehistoricky, čo priamo protirečilo Weberovmu chápaniu. Najvýraznejšou dezinformáciou je tvrdenie, že Weber ignoroval „neformálne vzťahy“ vo vnútri byrokracií. Dodatok v Doplnku k Weberovej najdôležitejšej politickej eseji teraz pomáha objasniť, ako ideálno-typová formulácia „úradníka“ analýzu správania skôr uľahčuje než prekáža. Čitatelia tejto eseje môžu zistiť, že výskum „neformálnych vzťahov“ sa musí vrátiť späť k Hawthorne Studies, hoci Weber iste nebol prvým prispievateľom k tejto téme. Všeobecnejšie, definície „byrokracie“ (I, s. 217-226) a „charizmy“ (I, s. 241-254) by mali byť kvôli správne pochopeniu porovnané s historickým a komparatívnym spracovaním týchto tém (III, kap. XI a XIV). Ako vraví Roth, historicko-komparatívne spracovanie, hoci sa v týchto zväzkoch objavuje neskôr, bolo napísané skôr, kým východiskový materiál pre definície (pôvodne publikovaný v preklade ako *The Theory of Social and Economic Organization*) až dodatočne. Mnohé témy sa v týchto zväzkoch objavujú dvakrát, hoci z toho nevyplýva, že neskoršia a systematickejšia časť (I, kap. HV) poskytuje lepší návod, či už k Weberovmu mysleniu alebo k materiálu. Hádám by bolo lepšie považovať túto definičnú časť za neskoršie zhustenie a systematizáciu predtým spracovaného historického materiálu. Weber sa nedožil toho, aby plne zosúladiť tieto dve časti, no toto nové vydanie pomôže napraviť hlavné nedorozumenia, ktoré vznikli publikovaním týchto kapitol v osobitne vydaných prekladoch. Napríklad definície „byrokracie“ a „charizmy“ sa objavili v *The Theory of Social and Economic Organization*, kým príslušné historicko-komparatívne kapitoly nachádzame v Gethovom a Millovom *From Max Weber*.

2. O Weberovej analýze ovládania sa zvyčajne diskutovalo v termínoch jeho trojstranného rozlíšenia medzi charizmatickou, tradičnou a legálno-rationálnou autoritou. Weber sa sústredil na prevládajúce viery, týkajúce

MAX WEBER, 1919

other part of the title, *Repräsentantenverwaltung*, is translated as “Administration by Notables.” But close inspection of the text shows, I believe, that these renditions give the intended meaning and/or adequately describe the text to which they refer, and are therefore an improvement on the original. Inevitably, there are also occasions when one would have wished for a different decision. The first section of the chapter on the sociology of religion has been variously entitled *Die Entstehung der Religion* (probably by the first editors), *The Rise of Religions* (by Ephraim Fischhoff), and *The Origins of Religion* (by the present editors). All three subtitles are misleading, since Weber explicitly focused attention on the Reconditions and effects of religious action” (II, P. 399), “Sources of Religious Action” would have been a better choice. But most of the changes introduced by Roth and Wittich reflect careful judgment and are very welcome. Now to some of the major points.

1. In contemporary social science the concepts “bureaucracy” and “charisma” are identified with Max Weber’s work. Until now these concepts have been discussed ahistorically for the most part, a usage directly contrary to Weber’s own treatment. The contention that Weber ignored “informal relations” within bureaucracies is only the most glaring of these misinterpretations. The addition, in the Appendix, of Weber’s most important political essay should now help to clarify how a ideal-typical formulation of “the administrator” facilitates rather

sa legitimitu a administratívnej organizácie. Ovládanie sa teda chápa ako čosi živé, čo znamená, že tieto tri kategórie nie sú „statické“, nakoľko Weber skutočne počíta s vnútornou dynamikou každého typu ovládania. Napriek tomu je Weberova analýza ovládania v niečom ohraničená, čo sa dá lepšie pochopiť vo svetle Rothovho/Wittichovho vydania.

Weber sa zaoberal nielen legitimitou, ale aj procesom legitimizácie, a nielen ovládaním ako živou záležitosťou, ale aj revolúciou a uchopením moci. Nedožil sa uzavretia tejto časti svojho diela, je tu však odkaz na zamýšľanú kapitolu o revolúcii (I, s. 266). Neskoršia a systematickejšia časť *Hospodárstva a spoločnosti* sa len miestami odvoláva na „hierotické ovládanie“ (I, s. 54-55), a vôbec nikdy na „nelegitímne ovládanie“ (t. j. uzurpácia, revolúcia). Už v skoršej a historickejšej časti sú dva samostatné odseky o „Politickom a hierotickom ovládaní“ a „Meste“ (III, kap. XV a XVI) venované takým aspektom ovládania, ktoré nie sú začlenené do známej Weberovej trojčlennej typológie.

Hierokracia alebo cirkevná vláda môže byť chápaná ako organizačný aspekt „rutinizácie charizmy“, pretože sem ju zaradil Weber vo svojom poradí za kapitolu o „Charizme a jej zmenách“. Vynára sa však ďalšia otázka: akým základným necharizmatickým (t. j. tradičným a legálnym) zdôvodneniam vďačia vládcovia za svoje tituly, historicky zaznamenané pri slávnostnom prevzatí úradu. Weber vo svojom texte jednoducho neskúma tieto oslavy a posvätné formuly, ktoré definujú titul vládcu a dokonca ignoruje aj celú históriu politickej teórie, zaoberajúcu sa týmto základným zdôvodnením. Keďže podľa Weberovho vlastného behaviorálneho prístupu vládcovia pri svojej vláde využívajú svoj titul, toto vynechanie sa dá chápať tak, že Weber nechcel opakovať analýzy knihy Georga Jellineka *Allgemeine Staatslehre*, rovnako ako Weberovo rozhodnutie neskúmať protestantizmus a kresťanstvo sa dá lepšie pochopiť vtedy, keď si uvedomíme, že vtedy vyšla Ernstova Troeltschova kniha *Sociálne učenie kresťanských cirkví a siekt*. V doteraz nepublikovanej eseji vysvetľuje profesor Roth vzťah medzi Jellinkovým a Weberovým dielom.

Prípád *Mesta* je pomerne odlišný. Pôvodne bolo publikované ako samostatný článok, no potom začlenené ako kapitola do prvého posmrtného vydania *Hospodárstva a spoločnosti*. Vo štvrtom nemeckom vydaní dostala táto kapitola názov „Nelegitímne ovládanie (Mesto)“ podľa Weberovho prvého náčrtu celého diela. V Rothovom/Wittichovom vydaní sa nazýva „Mesto (Nelegitímne ovládanie)“, s prihliadnutím na anglických čitateľov, ktorí poznajú Weberovu knihu *Mesto* v preklade Martindala a Neuwirtha, ktorý nebol v tomto vydaní použitý. V tomto samostatnom článku hovorí Weber o

than hinders the analysis of behavior. Readers of this essay may decide that the study of “informal relations” must be traced farther back than the Hawthorne Studies, although Weber’s was certainly not the first contribution to this topic. More generally, the definitions of “bureaucracy” (I, pp. 217-226) and “charisma” (I, pp. 241-254) should be compared with the historical and comparative treatment of the same themes (111, chs. XI and XIV respectively) for a proper understanding of both. As Roth points out, the historical-comparative treatment, though appearing later in these volumes, was written first, while the definitional material (originally published in translation as *The Theory of Social and Economic Organization*) was written subsequently. Many themes appear twice in these v Turner, though it does not follow that the later a d more systematic part (1, chs. HV) provides the better guide either to Weber’s the thought or to the material. Rather, it is a good rule of the cut) to see this definitional part as a later condensation and systematization which should be checked against the earlier, more historical elaboration. Weber did not live to integrate the two aspects fully, but this new edition will help to correct major misunderstandings that arose from the appearance of these chapters in unconnected translations. For example, the definitions of “bureaucacy” and “charisma” appeared in *Theory of Social and Economic Organization*, while the corresponding historical-comparative chapters appeared in Gerth and Mills’ *From Max Webber*.

2. It has been customary to discuss Weber’s analysis of domination in terms of his tripartite distinction between charismatic, traditional, and legal-rational authority. Weber focused attention o prevailing beliefs concerning legitimacy and administrative organization. In this way domination was conceived as a going concern, which means that the three categories are not “static,” since Weber gave full consideration to the internal dynamics of each type of domination, Nevertheless, Weber’s analysis of domination has certain limitations which can be understood better in the light of the Roth/Wittich edition.

Weber was concerned not onfly with legitimacy, but also with the process of legitimation, and not only with domination as a going concern, but also with revolution and the usurpation of power. He did not live to complete this part of his work; there is a reference to a chapter on revolution (1, p. 266) that remained unwritten. The later and more systematic part of *Economy and Society* makes only incidental reference to “hierocratic domination” (1, pp. 54-55), and none at all to “non-legitimate domination” (i.e., usurpation, revolution). Yet in the earlier and more historical part two separate sections on

patricijských a plebejských mestách antiky a stredoveku, pričom najskôr vypracoval typológiu miest na Východe a na Západe. Nech sa názov kapitoly zmení akokoľvek, nemožno tento článok zaradiť do Hospodárstva a spoločnosti, hoci je pravda, že jeho veľká časť sa zaoberá komparatívnym spracovaním ovládania, založeného na uzurpácii (patricijská vláda) alebo revolúcii (plebejská vláda). Keby si Weber rozvrhol tento článok vopred, mohol tieto témy spracovať v modernom kontexte, skôr na príklade národov ako miest - no na takéto spracovanie nie je dostatok materiálu. Bolo by zaujímavé začleniť Weberov prístup k starovekej a stredovekej skúsenosti do oblasti, o ktorej sú už teraz prístupné poznatky o revolúciách, prevratoch a rôznych typoch oligarchických vlád. Rothovo/Wittichovo vydanie v každom prípade objasňuje, že Weberove tri typy ovládania musia byť doplnené typológiou revolúcií a uzurpácií, rovnako ako typológiou titulov vládcov. Kapitoly XV a XVI sú z tohto hľadiska významným, i keď ohraničeným príspevkom.

3. Racionalizácia a rozvoj kapitalizmu sú známymi témami Weberovho diela. Hlavným zámerom jeho výskumov o sociológii náboženstva bolo načrtnúť rozhodujúce charakteristiky západnej civilizácie a analyzovať pôvod a raný rozvoj týchto charakteristik. Tieto témy sú prítomné aj v Hospodárstve a spoločnosti (najmä v oblasti sociológie práva), ale netvorí ťažisko alebo cieľ tohto diela. Profesor Roth vymedzuje cieľ, intelektuálne pozadie a niektoré roviny Hospodárstva a spoločnosti v úvode do nového vydania, s ktorým by sa mal každý čitateľ starostlivo oboznámiť. Roth objasňuje najmä to, čo doteraz zostávalo v pozadí: že Weber stál na intelektuálnej križovatke svojej doby nielen ako kritik marxizmu, ale aj etapových teórií histórie, evolucionizmu a analógií organizmu v sociálnych vedách. Netreba sa zaoberať tým, čo je už stručne zhrnuté v podľa mňa najlepšom dostupnom úvode k Weberovmu dielu.

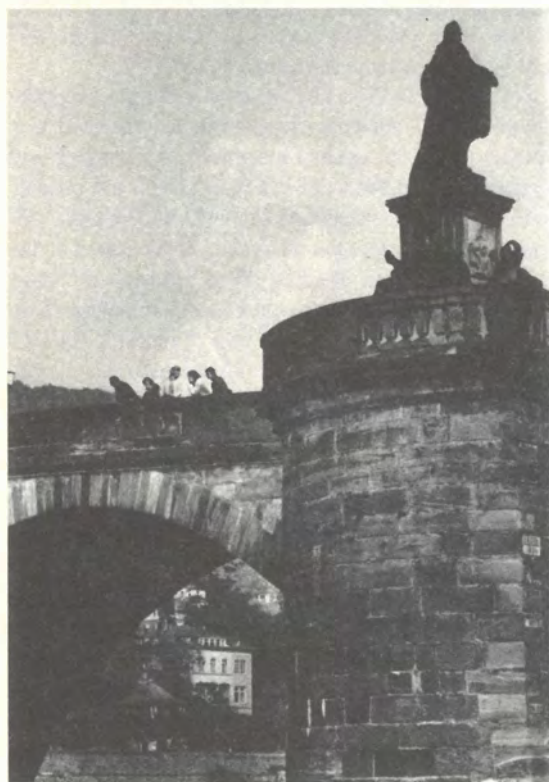
Za zmienku stojí hádam ešte profesionálna etika, ktorou sa toto vydanie vyznačuje a zvyčajne sa vo vede predpokladá. Pri takomto vydavateľskom diele má táto etika náročné štandardy. Tieto záležitosti si vyžadujú výslovné ocenenie v dobe, keď hodnoty vzdelania čelia hlučným výzvam. Profesori Roth a Wittich svojím úplným vydaním čelili mnohým existujúcim prekladom rôznych častí. Ak máme hodnotiť výsledok, vydavatelia boli úspešní v chúlостivej úlohe uznať predtým uskutočnené preklady a nadviazať na ne. Výsledkom bolo rekonštruovanie pôvodného Weberovho diela, nech už bolo akokoľvek neúplné a približné. Dielo takejto kvality, vyznačujúce sa oddanosťou vlastnej úlohy a ústupom vydavateľov do pozadia, si zaslúži našu vďačnosť.

Z anglického originálu preložil **Martin Kanovský**

Political and Hierocratic Domination and The City (III, chs. XV and XVI) are devoted to aspects of domination not covered by Weber's familiar threefold typology.

Hierocracy or church government can be conceived as the organizational aspect of "routinization of charisma," which is the place it occupies in Weber's table of contents, following the chapter on "Charisma and Its Transformations." But then a further question remains: to what basic justification do on charismatic (i.e., traditional and legal) rulers owe their titles, as evidenced in the ceremonies consecrating assumption of office. Weber's text simply omits the study of such ceremonies and of the sacred formulae that define the title to rule, and more broadly ignores the whole history of political theory concerning that basic justification. Since according to Weber's own behavioral approach rulers are concerned with their title to rule, the omission is best understood in relation to Georg Jellinek's Allgemeine Staatslehre in much the same way as Weber's decision against further studies of Protestantism and Christianity is best understood in relation to Ernst Troeltsch's The Social Teaching of the Christian Churches and Sects. In an as yet unpublished essay Professor Roth has explored the relation between the work of Jellinek and Weber.

The case of "The City" is rather different. Originally published as a separate essay, it was incorporated as a chapter in the first posthumous edition of Wirtschaft und Gesellschaft. In the fourth German edition the chapter was retitled "Non-legitimate Domination (The City)," because that title appeared in Weber's first outline of the entire work. Now, in the Roth/Wittich edition, it is titled "The City (Non Legitimate Domination)," in deference to English readers who may be aware of the book The City - a translation by Martindale and Neuwirth which was not used in this edition. In this separate essay Weber turns to the Patrician and Plebeian City in Antiquity and the Middle Ages, after having first developed a typology of cities in the Orient and the Occident. No change of chapter headings can integrate the essay into Economy and Society, although it is true that the bulk of the essay is devoted to a comparative treatment of domination based on usurpation (Patrician rule) or revolution (Plebeian rule). Had Weber carried the design of this essay forward, he might have treated these themes in a modern context, on a national rather than a municipal scale-but these extensions are not available. It would be an interesting task to integrate Weber's approach to the Ancient and Medieval experience in this field with the knowledge now available about revolutions, *coups d'état*, and various types of oligarchic rule. The Roth / Wittich edition makes clear, at any rate, that Weber's three types of domination must be supplemented by a

typology of revolutions and usurpations as well as by a typology of titles to rule. Chapters XV and XVI make a notable but limited contribution in this respect.

3. Rationalization and the development of capitalism are familiar themes from Weber's work. The central thrust of his studies in the sociology of religion was to discern the distinguishing characteristics of Western civilization and to analyze the origin and early development of these characteristics. These themes are also present in *Economy and Society* (especially in the area of the sociology of law), but they do not represent the focus or purpose of that work. Professor Roth delineates the purpose, the intellectual background, and the several levels of *Economy and Society* in an introduction to the present work that every reader would be well advised to examine carefully. In particular, Roth makes clear what has sometimes been obscured: that Weber stood at the intellectual crossroads of his time as a critic not only of Marxism, but also of stage-theories of history, of evolutionism, and of organic analogies in the social sciences. It would be pointless to summarize what is already a succinct statement that represents in my judgment the best available introduction to Weber's posthumous work.

Perhaps this is the place to comment on the professional ethics evident in this edition that ordinarily are taken for granted in scholarship. The tact and quality of judgment required by this effort demanded exacting standards. Matters of this kind are worthy of explicit appreciation at a time when the value and the values of scholarship are challenged vociferously. In undertaking a complete edition, Professors Roth and Wittich were confronted with numerous existing translations of various parts. From the evidence given here, they have succeeded in the delicate task of acknowledging work previously done, while also improving upon it. As a result they have restored Weber's work to its original condition, incomplete and proximate as this is bound to remain. Work of this (quality, marked as it is by self-denying devotion to the task at hand, deserves our gratitude. •

NA FOTOGRAFIÁCH / PHOTO:

HORE: DOM VO FREIBURGU, V KTOROM BÝVAL WEBER V ROKOCH 1893-97

ABOVE: HOUSE IN FREIBURG IN WHICH WEBER LIVED IN 1893-1897.

DOLE: POHLAD POPOD STARÝ MOST NA WEBEROVU VILU V HEIDELBERGU

BELOW: VIEW THROUGH UNDER THE OLD BRIDGE OF WEBER'S VILLA IN HEIDELBERG